

Morisky Tedavi Uyum Ölçeği (MTUÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Morisky Tedavi Uyum Ölçeği (MTUÖ)*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26239>

Özet

Morisky Tedavi Uyum Ölçeği (MTUÖ), hastaların reçetelenen ilaç tedavisi rejimlerine ne ölçüde uyum sağladıklarını de?erlendirmek amacıyla kullanılan, öz-bildirime dayalı bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, Donald E. Morisky tarafından geliştirilen orijinal ölçeğin Türkçe adaptasyonudur. Türkiye'deki geçerlilik ve güvenilirlik çalışması, özellikle iki uçlu bozukluk (bipolar bozukluk) tanısı almış ve duygudurum düzenleyici kullanan hastaların tedaviye uyum düzeylerini belirlemek üzere gerçekleştirilmiştir. MTUÖ, kronik hastalık yönetiminde tedaviye bağlılığı ve pratik bir şekilde ölçülmesini sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Tedavi uyumu, ilaç uyumu, Morisky Tedavi Uyum Ölçeği, MTUÖ, psikiyatri, bipolar bozukluk, kronik hastalık yönetimi, öz-bildirim.

Yazarlar

Güven Bahar (Türkçe Adaptasyon Sorumlusu).

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin reçetelenen ilaç tedavisi planlarına ne kadar sadık kaldıklarını, yani ilaç tedavisine uyum düzeylerini ölçmektir. Kronik hastalıkların yönetiminde, özellikle psikiyatrik bozukluklarda, ilaçların düzenli ve doğru kullanılması tedavinin başarısı için hayati öneme sahiptir. MTUÖ, hastaların unutkanlık, isteksizlik veya bilinçli bırakma gibi nedenlerle tedaviye uyumsuzluk gösterdikleri davranışları tespit ederek klinik müdahalelere yol göstermeyi amaçlamaktadır.

Yapı

Morisky Tedavi Uyum Ölçeği, hastanın tedavi rejimine olan bağlılığı ölçen davranışsal bir yapıyı temsil eder. Ölçek, hastanın ilaç alması, atlama, dozaj de?irtirme veya ilaç bırakma gibi uyumsuzluk davranışlarını sorgulayan az sayıda (genellikle 4) maddeden oluşur. MTUÖ, uyumsuzluk davranışlarının sıklığı üzerinden dolayı bir uyum skoru sağlar. Yüksek skorlar, genellikle düşük tedavi uyumu anlamına gelir ve bu durum, hastanın tedavi başarısızlığı riskinin yüksek olduğunu gösterir.

Geçerlik

Morisky Tedavi Uyum Ölçeği'nin orijinal versiyonunun geçerliliği, genellikle tedavi sonuçları ve biyolojik belirteçler (örneğin, kan ilaç düzeyleri) ile karşılaştırılarak kriter geçerliliği yöntemleriyle

desteklenmiştir. Türkçeye adaptasyon çalışması'nda ise geçerliliğe dair spesifik bir analiz sunulmamış olsa da, ölçeğin güvenilirliğinin orijinal MTUÖ değerleriyle uyum göstermesi, yapı geçerliliğinin korunduğunu düşündürmektedir. Ölçeğin klinik pratikle olan uyumu, geçerliliğinin önemli bir kanıtıdır.

Güvenirlilik

MTUÖ'nün Türkçe adaptasyon çalışması'nda (Bahar, 2013) ölçeğin güvenilirlik özellikleri kapsamlı bir şekilde incelenmiştir:

İç Tutarlılık: 4 madde üzerinden gerçekleştirilen analizler sonucunda iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) $\alpha=0.625$ olarak bulunmuştur. Bu değer, ölçeğin maddelerinin birbiriyle tutarlı olduğunu ve tek bir yapıyı ölçtüğünü göstermekte olup, sosyal bilimler çalışmaları'nda kabul edilebilir bir düzeydedir.

Test-Tekrar Test Güvenirliliği: Ölçeğin zaman içindeki kararlılığını değerlendirmek amacıyla yapılan test-tekrar test analizi, maddeler arasında pozitif yönde güçlü bir korelasyon ($p<0.001$) saptanmıştır. Bu güçlü korelasyon, ölçeğin ölçüm sonuçlarının zamanla değişmediğini ve yüksek düzeyde güvenilir olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Morisky Tedavi Uyum Ölçeği'nin (4 maddeli versiyonu) faktör yapısı uluslararası literatürde genellikle tek boyutlu olarak kabul edilir ve bu tek boyut, genel tedavi uyumunu temsil eder. Türkçe uyarlama çalışması'nda (Bahar, 2013) doğrudan Faktör Analizi sonuçları raporlanmamıştır; ancak güvenilirlik analizleri sırasında belirtilen toplam varyans oranının yeterli düzeyde olması, ölçeğin tek bir baskın faktör etrafında toplandığını ve yapısal bütünlüğünü koruduğunu desteklemektedir.

Araç

Test Türü: Uyarılama

Format: Öz-bildirim ölçeği (Self-report)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Kronik hastalığı olan yetişkinler

Yaş Grubu: Yetişkinler

Popülasyon Detayları: İki uçlu bozukluk tanısı almış, duygudurum düzenleyici ilaç kullanan

hastalar.

Test Metodolojisi: 4 maddelik kısa anket formu. Derecelendirme formatı orijinal çalışmada (4 maddeli versiyon) genellikle evet/hayır şeklinde veya basit bir Likert tipi ölçek şeklinde kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Tedaviye bağlılık, psikometrik özellikler, duygudurum düzenleyici, güvenilirlik, psikolojik testler, uyum ölçümü.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Bilgi mevcut değil.

Kurum E-posta Adresi: gbahar@gantep.edu.tr

Yazın Adresi: Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü (Adaptasyon çalışması kapsamında).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin Türkçe adaptasyon çalışması 2013 yılında tamamlanmıştır. Ölçeğin akademik veya klinik amaçlı kullanımı için izinler ve olası ücretlendirme bilgileri hakkında en güncel bilgiye ulaşmak için sorumlu yazar Güven Bahar ile iletişime geçilmesi önerilmektedir.

Kaynaklar

Bahar, G. (2013). Kısa uçlu bozukluk tanısı almış hastalarda Morisky Uyum Ölçeği'nin Türkçe geçerlilik güvenilirlik çalışması ve duygudurum düzenleyici kullanan hastaların kan düzeyi ölçümleri ile tedaviye uyumları arasındaki ilişkinin belirlenmesi (Yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.

Tezin ve ölçeğin detayları nerede bulunduğu bağlantısı: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [morisky-tedavi-uyum-olcegi-mtuo-toad.pdf](#)

Morisky Tedavi Uyum Ölçeği (MTUÖ) Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri kaynak içerikte açıkça belirtilmemiştir. Maddelere ulaşmak için lütfen

yukarıdaki referans teze veya PDF dosyasına başvurunuz. Morisky Tedavi Uyum Ölçeği (MTUÖ) 4 maddeden oluşmaktadır ve genellikle aşağıdaki gibi uyumsuzluk davranışları sorgular:

İlaçları almayı hiç unuttunuz mu?

Hastalığınızın kontrol altında olduğunu hissettiğinizde ilaç almayı bıraktığınız mı?

İlaç almayı bıraktığınız veya dozunu azalttığınız oldu mu?

İlaç almayı bırakan biri gibi mi hissediyorsunuz?

ARABPSYCHOLOGY.COM